

en l'afer està a punt de saturació. S'ha dit de tot, fins i tot hi ha qui ho ha trobat lògic: qui es maneja entre diners n'acaba fent aigua cap al seu molí.

Si de mi depengués en alguna mesura la resolució d'aquesta història tan poc edificant –per sort no és el cas–, em preocuparia tremendament de com és que una tupinada de tal magnitud no s'ha descobert fins ara, perquè això ha de voler dir que per força hi ha implicada molta més gent que ara mateix no sabem, i que ha de ser gent important, tret que les forces vives del país no siguin una banda d'idiotes –també n'hi ha d'aquests, però els fets, aquí i arreu del món, mostren un cop i un altre que a les altes instàncies predominen en nombre els lladres molt per sobre dels ases.

La societat està traumatitzada, i és comprensible, perquè la qüestió ja no és com és que hi ha lladres entre els nostres, sinó com poden estar robant quantitats tan importants durant tant de temps sense que se n'adoni ningú. La pregunta és inevitable: estem disposats a des-tapar-ho tot, a escoltar en veu alta els noms que no hauríem volgut mai associats a pràctiques de xoriços? Perquè una part important de la catalanitat activa vivia fins ara encantada combatent l'enemic exterior, els jutges feixistes que prohibeixen consultes sobiranistes alhora que autoritzen manifestacions falangistes –si us plau, ara mateix una creu de Sant Jordi per a aquest, que crec que era una jutgessa, no farà mai ningú tant per la causa!–, els cavernaris del Constitucional que preparen la castració de l'Estatut (i a més no saben com fer-s'ho), el PP i l'Església que amb recalitrant, provinciana ferocitat continuen pastant l'anticatalanisme de tota la vida, el mateix de fa setanta anys i en fa seixanta. Però no estava preparada perquè la porqueria li aparegués a l'alcova.

Ulisses continua lligat al pal, estupefacte, espoliat de la condició heroica, incapaç d'afrontar la resposta a les sirenes que, quan esperava amenaces d'estepes llunyanes que en fons ja li anaven bé, li revelen coses d'ell mateix que no havia gosat imaginar.*

PARLEM-NE

«Això del català»

JOAN SOLÀ

En un dels seus articles, interessants, ben orientats i divertits, que escrivia en aquest diari els dilluns (ara s'hi sumen els que hi escriu els altres dies de la setmana), Albert Pla es queixava (27 de juliol) de la degradació lingüística de TV3 i s'aixecava de l'anècdota a la categoria. L'anècdota era un locutor d'esports, *un tio campetxano*, que no feia pas res de l'altre dijous, sinó que simplement parlava «com un taxista». I Pla formulava la categoria així: «el model lingüístic d'un mitjà d'àmbit nacional ha de ser prou genuí i depurat perquè els oients de tots els dialectes s'hi puguin adherir, s'hi trobin bé»; i encara elevava el comentari un grau més cap a la generalització: «Si això del català va de debò, ¿es pot tolerar a TV3 el que no es toleraria a la BBC?». Nosaltres hi podem afegir que en un tal mitjà públic els oients s'hi han de trobar bé però també hi han de tenir un ajut per aprendre bé la llengua: car, a part que a tots ens va bé de tenir aquest suport per *mantenir* la nostra coneixença del català, n'hi ha molts que hi recorren per *aprendre*'l.

Doncs hem de respondre amb un *no* a totes tres qüestions: s'hi sent incòmode de manera empipadora, dolorosa, impotent i intolerable el cata-

lanoparlant de primera llengua; li és impossible de prendre'n bon exemple al qui voldria parlar bé o aprendre la llengua; i, finalment, «això del català» no va de debò. De fet, la criatura plora més del tercer *no* que dels dos primers, i des d'aquí, si no volem fer sempre broma o ironia (que de vegades van bé per rebaixar el mal-estar), si volem fer algun servei als lectors, als polítics i a qualsevol responsable de qualsevol àmbit, hem d'apuntar al tercer. Posem al sevei de TV3 o de les maquinàries universitàries, municipals, editorials, mediàtiques, un exèrcit de tècnics lingüístics i de llibres d'estil electrònics; muntem un espès organigrama de classes d'adults a tots els grans indrets d'aterratge d'immigrants, gastem sumes immenses en propaganda; que si «això» no va realment de debò, no farem altra cosa que allargassar l'agonia i la desaparició de la llengua, sense retorn. Jo diria encara més: amb aquesta actitud pública i oficial, no tan sols desenganyem el nouvingut sinó que escampem per tot arreu, i l'encomanem a tothom (inclosos els professors, que esdevenen els macips dels polítics), la sensació que «això» és una broma de mal gust. Perquè les llengües, senyors, no són cosa fàcil sinó ben al contrari, i per tant qui les ha

d'aprendre, de mantenir i de propagar necessita raons poderoses per acceptar-les i dedicar-s'hi.

La mateixa expressió «això del català» fa anys i panys que ens estigmatitza. Els periodistes, quan ens fan entrevistes als qui ens dediquem a «això», indefectiblement deixen anar la pregunta fatídica (no, ells no ho pensen pas, esclar!, perdoni; simplement et fan una pregunta que es troba a l'ambient...): si el català no és..., ¿com ho diríem?... un pèl (massa)... difícil. I tu, ja més d'un pèl enfatidit de tanta misèria periodística, els retopes: ¿Més difícil que l'anglès, que l'alemany, que el francès? És la mateixa miserable anual cançó de l'enfadós periodística dels exàmens de selectivitat: els periodistes, durant una setmana, no tenen altra feina que enverinar l'ambient calculant si una pregunta de l'examen de català no era potser uns mil·límetres més difícil que la de castellà (mai la comparança no s'estableix amb les altres llengües: observin-ho). Dic *enverinar* perquè la pregunta (com la majoria que es formulen en el terreny periodístic) pressuposa resposta desfavorable: pressuposa que el català és *innegablement* massa difícil, o un pèl massa difícil; pitjor encara: que no té dret a ser *tan difícil* com qualsevol altra llengua.*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Verdesca?

El dissabte 19 de setembre va actuar a la festa major d'Horta La Tresca i la Verdesca. Els seus membres –Claudi Llobet, Carles Pérez i els germans Toni i Jordi López– tresquen pel món des de 1998 amb espectacles infantils relacionats amb les abelles. Es veu que la lectura d'un llibre del zoòleg Karl von Frisch, premi Nobel de medicina 1973, els va impactar tant que encara actuen de groc-i-negre. Els tres espectacles que fan girar es diuen *Històries d'aigua*, *A quant va la mel?* i *Zum*. Al carrer Feliu i Codina van representar aquest darrer, que és l'evolució de la seva primera proposta musical: *Això, allò i allò altre*. Tot i que una verdesca era una estructura defensiva, si la busqueu als diccionaris anireu a petar a la que Coromines considera una de les frases fetes catalanes més antigues: “la tresca i la verdesca”, d'origen obscur i definida com “això, allò i allò altre”. L'any 1407 Anselm Turmeda ja escrivia: “sobre la torre, / prés la verdesca, / serà la tresca / de la batalla”. Tanta confusió semàntica degué inspirar el corrector del programa de la festa major d'Horta, perquè els rebatejà com La Tresca i la *Ventresca* i ningú no l'atonyinà. Bon profit.*

L'ULL DE L'AGULLA

DANIEL BOADA

Van estar jugant amb els meus estalvis,
amb la meua hipoteca, amb el capital
de l'empresa on treballava... Fins
que van perdre el meu futur!

